

MÅNEDSBLADET

Glemmer du

SVENSKERE PÅ AMAGER

Nr. 1 Januar 1997
Tårnby Kommunes
Lokalhistoriske Samling

DEN GLEMTE INDVANDRING **Svenskere på Amager gennem 350 år**

Det er som regel kun den hollandske koloni i St. Magleby, man nævner, når man taler om indvandrere på vores ø. Denne indvandring, som også kaldes for lykkelig, blev fejret med pomp og pragt i september sidste år.

Men der har i al ubemærkethed været en anden og mere kontinuerlig indvandring til Amager gennem ihvertfald de sidste 350 år, nemlig af svenskere.

I 1997 gennemføres en kampagne kaldt for "Nordisk år 1997 på lokalmuseer og lokalarkiver", hvor museer og arkiver vil fortælle om lokale nordiske forbindelser.

Lokalhistorisk Samling i Tårnby har sammen med andre lokalarkiver i Københavns Amt valgt at sætte focus på vores svensk-danske forbindelser.

Lokalhistorisk Samling har i samarbejde med foreningen Norden valgt at lægge ud med en svensk-dansk viseaften onsdag den 19.3 kl. 19 på Hovedbiblioteket. Her er deltagerne selv aktive. Den musikalske ledsagelse kommer der nærmere om senere i pressen.

Hvis nogen ligger inde med svenske viser, man har sunget i familiens skød eller i foreninger her på Amager, bedes man kontakte Lokalhistorisk Samling inden arrangementet.

Samtidig efterlyser vi beretninger, erindringer og andet, der fortæller om svenske familier, der er kommet her til kommunen.

Skånske flygtninge på Amager i 1600-tallet

Danmark var i krig med Sverige flere gange i 1600-tallet og mistede bl.a. Skåne, Halland og Blekinge. Svenskerne satte ind med en hårdhændet forsvenskning af de tidligere danske besiddelser. Danmark svarede igen med at opfordre Skånes indbyggere til at flygte til Sjælland. De skånske flygtninge ville i så tilfælde få skattelettelser.

Svensk angreb på Amager 1659

Der var flere tusinde skåninge, der tog imod opfordringen og flygtede til Danmark. Det er blevet hævdet, at hollænderne i St. Magleby forstod at holde den svenske flygtningestrøm væk fra Amager. Men i Tårnbys ældst bevarede kirkebog fra 1676-1692 optræder der ikke færre end 34 personer, der alle kom fra Skåne.

Et enkelt ægteskab blev indgået nemlig mellem en skånsk smedesvend og en besovet eller "falden" kvinde fra Sundby.

Hovedparten af de døbte børn med svenske mødre står opført som uægte i kirkebogen. Det er mange triste skæbner, der dukker op mellem linierne, voldtagne kvinder og kvinder, hvis kærester er døde og begravet i Skåne. Et eksempel på det første er : "Faderen berettes at være en rytter som kom til hende i marken samme sted (Skåne). Videre kender hun intet til ham."

Det ser ud til, at de svenske flygtninge blev taget godt imod af befolkningen i Tårnby

sogn. De fleste boede hos den lokale befolkning, der heller ikke sagde nej til at stå faddere til deres børn.

Svenskere i Tårnby i 1700-tallet

Der er ingen tvivl om, at der også i 1700-tallet. var mange svenskere i Københavnsområdet. I hovedstaden var der en koloni på knap 2000 svenskere, de udgjorde 2% af befolkningen her. På Amager levede de som fattige tjenestefolk og husmænd med og uden jord. Ved et kig i Tårnbys kirkebøger finder man under uddeling af "de fattiges penge" i begyndelsen af 1700-tallet flere skånske folk, der får hjælp hovedsaglig til betaling af kister til deres døde. Under "uægte fødte" finder man mange skånske kvinder, der var søgt hertil for at føde deres "uægte" børn.

Da Kastrup Værk blev anlagt i midten af 1700-tallet blev der ansat mange fremmede håndværkere, bl.a. svenske pottemagere. Disse vandrende svende forsvandt fra øen igen, når der ikke længere var arbejde at finde. Mange af tjenestefolkene var sæsonarbejdere eller "trækfugle", de kom hertil om foråret og tog hjem igen om efteråret, når arbejdet i markerne lå stille.

Stor tilgang i 1800-tallet

Tilgangen af svenskere til Amager fortsatte og steg støt gennem dette århundrede.

Omkring 1800 var 3/5 af tjenestefolkene på Amager af svensk afstamning. De danske karle og piger foretrak at tjene i hovedstaden, hvor lønnen var større.

I årene 1823-31 udgør svenskerne 7,6 % af de døde mænd i Tårnby sogn. De døde var tjenestefolk, husmænd med og uden jord og nogle enkelte stenhuggere på Saltholm.

I 1868/69 var der misvækst i Sverige, og det betød, at svenskere i stor stil udvandrede enten til det forjættede land Amerika eller til Danmark og Tyskland. Der var stor forskel på disse udvandrere. Gik turen til Amerika, var det som regel familiegupper med stor oppakning. Var målet Danmark var det enlige unge mænd og kvinder med en lille bylt tøj som eneste rejegods. Mange i denne sidste gruppe havde måske et lønligt håb om at vende tilbage til Sverige med en god sum penge på lommen.

De fleste blev dog boende og giftede sig med danskere. Overenstemmelse i sprog og kultur gjorde det nemmere for datidens svenske indvandrere at blive integreret i det danske samfund.

Industrien i Kastrup og bøndergårdene i kommunen nød godt af denne arbejdskraft. Enkelte opnåede en forbedring i deres levilkår og blev håndværkere og endog gårdejere.

I 1901 var hele 10% af befolkningen i Tårnby sogn af svensk oprindelse. Et meget stort tal også set med datidens øjne.

Efter 1. verdenskrig blev de økonomiske forhold bedre i Sverige og strømmen begyndte at vende.

Smedeslægten Fogelstrøm i Kastrup stammer fra Sverige. Den første, Niels, kom hertil i 1862. Smedien 1920

Hvis du har billeder, oplysninger eller andet af lokalhistorisk interesse, så henvend dig til:

LOKALHISTORISK SAMLING
KAMILLEVEJ 10
2770 KASTRUP
TLF. 32 50 09 76

ÅBNINGSTID:

MANDAG	16-20
TIRSDAG	12-16
FREDAG	12-15

Lokalhistorisk Samling har desuden en fast udstilling på Kastrupgård:

Midt på Amager
Kastrup Glas

Åbent:	tirsdag - søndag	14-17
	onsdag tillige	19-21